

Efter arbejdsgruppens opfattelse tegner statistikken et billede af en gruppe personer, der har tilpasningsvanskeligheder i et sådant omfang, at rejsning af udelukkelsessag for et flertals vedkommende vil være relevant for at undgå en forventelig besværliggørelse af tjenesten i tilfælde af de pågældendes indkaldelse. Arbejdsgruppen finder det på den baggrund forsvarligt at foreslå, at der gives adgang til at rejse udelukkelsessag mod værnepligtige, der er idømt ubetinget fængselsstraf (minimum 30 dage).

Den nuværende grænse på 5 måneders ubetinget fængsel for forsættelig lovovertrædelse, som er grundlag for rejsning af udelukkelsessag efter værnepligtslovens § 4, blev fastlagt allerede i 1954. Ved vedtagelse af værnepligtsloven i 1980 blev kriteriet for rejsning af sag udvidet med dom om forvaring efter straffelovens § 70.

Med lovforslaget tilgodeses behovet for at justere udelukkelsesgrænsen. Det foreslås på baggrund af rapportens anbefaling, at grænsen for rejsning af en udelukkelsessag nedsættes til ubetinget fængsel i 30 dage, medens dom om forvaring efter straffelovens § 70 bibeholdes.

Det foreslås videre, at også dom om særforanstaltninger i medfør af straffelovens § 68 (institutionsanbringelse, psykiatrisk behandling, afvænnning m.v.), jf. § 16 (utilregnelighed som følge af sindssygdom eller mental retardering i højere grad m.v.), og i medfør af § 69 (mangelfuld udvikling m.v.) bør medføre rejsning af en udelukkelsessag.

Det er Indenrigsministeriets opfattelse, at det nuværende system, hvorefter visse straffeoplysninger om alle værnepligtige mellem 17 og 32 år automatisk via Indenrigsministeriet tilgår de værnepligtsadministrerende statsamter, uanset om indkaldelse af de pågældende vil finde sted eller ej, er overdimensioneret og bør erstattes af et system, hvor straffeoplysninger kun stilles til rådighed, når det konkrete behov foreligger. Det vil som hovedregel sige i forbindelse med fordelingen, jf. værnepligtslovens § 22, hvor det afgøres, hvem der skal indkaldes. Det foreslås derfor, at straffeoplysninger kun indhentes om værnepligtige, for hvem en indkaldelse er aktuel. Derved undlades rejsning af sag mod værnepligtige, som ikke skal indkaldes, enten fordi de af sessionen erklæres uegnet, eller fordi de overføres til redningsberedskabets personelreserve, som ikke indkaldes i fredstid.

Dette system foreslås suppleret med en ordning, hvorefter værnepligtige, som er idømt sanktioner, der vil udløse en udelukkelsessag, gives mulighed for efter eget ønske at få en sådan sag afgjort allerede inden fordelings tidspunktet.

Da tidsrummet mellem fordelingen og mødedagen udgør fra 4 måneder og i særlige tilfælde op til flere år på grund af udsættelse, vil der med den foreslåede ændring være behov for en fornyet indhentelse af straffeoplysninger i umiddelbar tilknytning til mødedagen.

På baggrund af arbejdsgruppens anbefaling foreslås for tjenstgørende værnepligtiges vedkommende hjemmel givet til politiet til at meddele vedkommende minister (forsvarsministeren henholdsvis indenrigsministeren) eller den myndighed, ministeren bemyndiger til det, oplysninger om sanktioner, der medfører rejsning af udelukkelsessag, og at disse oplysninger kan videregives til de værnepligtsuddannende myndigheder samt de værnepligtsadministrerende statsamter, som varetager sekretariatsfunktionen for sessionen.

For værnepligtige, der har afsluttet den første samlede tjeneste, foreslås, at vedkommende minister eller den myndighed, ministeren bemyndiger til det, indhenter oplysninger om sanktioner til brug ved vurdering af, hvorvidt genindkaldelse bør finde sted eller ej. Det er således ikke sessionen, men vedkommende minister eller den myndighed, ministeren har bemyndiget til det, der tager stilling i sager, som vedrører værnepligtige, der påregnes genindkaldt.

Arbejdsgruppen peger på, at ukendskab til de værnepligtiges eventuelle straffe indebærer en væsentlig risiko for, at et uacceptabelt antal tidligere straffede værnepligtige koncentrerer sig på de samme tjenestesteder, hvilket kan medføre en uhensigtsmæssig enkadrering (fordeling på enheder og funktioner). Ud over at have indflydelse på uddannelsesniveaet kan en uheldig sammensætning af enhederne tillige resultere i en utilsigtet påvirkning af ikke-straffede værnepligtiges tjeneste. Til dette synspunkt slutter sig forretningsudvalgene for værnepligtige i forsvaret, som tillige påpeger, at tilstedeværelse af visse kategorier af straffede (for eksempel voldsdømte) gennem truende adfærd ofte kan være til skade for kammeratskabet blandt de værnepligtige.

Med henblik på at forhindre koncentration af straffede værnepligtige foreslås det på baggrund af arbejdsgruppens anbefaling at give fordelingsmyndigheden adgang til oplysninger om ikendte sanktioner (ubetingede frihedsstraffe eller betingede frihedsstraffe eller domme uden straffastsættelse, herunder med vilkår om samfundstjeneste, eller foranstaltninger i henhold til straffelovens §§ 68-70 for overtrædelse af henholdsvis straffeloven, våbenloven eller lov om euforiserende stoffer) i form af en markering og uden angivelse af, hvad de pågældende nærmere er dømt for. Det foreslås videre, at ovennævnte oplysninger - stadig i form af markering - videregives til de uddan-